

Artikel homeopathische behandeling van mestkalveren

Inleiding

In dit artikel doen we verslag van de aanleiding en de opzet van de homeopathische behandeling van mestkalveren, de behandeling tot nu toe, de resultaten en het vervolg.

Wanneer u na het lezen van dit artikel vragen heeft of anderszins wilt reageren, kunt u contact opnemen met de werkgroep via kalveren@gmail.com.

Aanleiding

Een kalvenveehouder constateerde op een gegeven moment dat hij te veel antibiotica moest gebruiken om zijn dieren "gezond" te houden. De dieren krijgen daar spuitplekken van in hun nek en genezen niet werkelijk. Ondanks de intensieve verzorging is het ontstaan van o.a. luchtweg- en huidproblemen door de grote infectiedruk in de stal niet te voorkomen. Daarnaast vindt de veehouder dat de dieren al een slechte start hebben door alle stress, zoals het weggehaald worden uit de vertrouwde omgeving, het transport en de verzamel- en overslagplaatsen. Regulier wordt daar niets aan gedaan.

Hierdoor ontstond de behoefte te zoeken naar een alternatief. Dit leidde uiteindelijk tot het besluit een proef met homeopathie aan te gaan door een deel van de op het bedrijf aanwezige kalveren zowel preventief als curatief te behandelen via de homeopathische geneeskunde.

Deze proef is het stageproject geworden van 3 studenten van de veterinaire richting aan de Homeopathie Academie Nederland en staat onder supervisie van de directeur van de veterinaire opleiding, Hildegard Dijkgraaf.

Het bedrijf

Op het bedrijf van deze veehouder worden jaarlijks meerdere groepen van elk ongeveer 700 kalveren de eerste 13 weken van de mestperiode gehouden. De meeste kalveren komen uit Polen en Litouwen, maar soms ook uit Frankrijk, België of Nederland. Na de periode van 13 weken, wanneer de kalveren ongeveer 15 weken oud zijn, gaan ze naar een ander bedrijf waar ze worden afgemest en uiteindelijk op de leeftijd van 28 weken naar de slacht gaan.

De kalveren staan in groepen van 5 tot 6 dieren in een lichte, goed geventileerde stal op roosters. In de beginperiode na aankomst van de dieren op het bedrijf staan de kalveren 1 à 2 weken in zogenaamde babyboxjes. Dit zijn individuele boxen, afgescheiden door rekken waardoor de dieren wel contact met elkaar kunnen hebben. De reden daarvan is dat er vooral in het begin zicht moet zijn op de gezondheid en het gedrag van de individuele dieren en op het drinkgedrag. Wanneer de kalveren direct in groepen zouden staan is het niet te achterhalen van welk kalf bijvoorbeeld de diarree is zodat er ook niet adequaat behandeld kan worden. Ook is er verschil in drinkgedrag: er zijn snelle en trage drinkers en sommige kalveren willen alleen van een speen drinken. Voor de samenstelling van de groepen na de individuele huisvestingsperiode is dat van groot belang: snelle en langzame drinkers worden in verschillende groepen geplaatst. Dieren die ziek zijn of ernstig afwijkend gedrag vertonen (urine drinken) worden in een apart deel van de stal in de ziekenboeg gehouden waar ze extra verzorging krijgen.

De veehouder is continue op zoek naar verbeteringen die hij op zijn bedrijf kan doorvoeren. In begin 2005 is hij overgestapt op een systeem om zelf de melk samen te stellen. Momenteel is hij aan het onderzoeken of het mogelijk is antibioticum vrij voer te krijgen voor de dieren.

De start

De werkgroep is gestart met het opstellen van een plan van aanpak, in grote lijnen bestaande uit:

- Achtergrond en probleemstelling, scope, projectbeschrijving, risico's, aanpak behandeling, medicijnen, beheersaspecten, communicatie en evaluatie.
- Faseringen:
  - Voorbereiding (opzet plan van aanpak, behandelprotocol, registratieformats, rapportagemodellen etc.)
  - Uitvoering (werkafspraken, behandelingen, meten en registreren, evalueren)
  - Afronding (evaluaties, bijstellen plan)
- Afbakeningen: wat we wel en niet meenemen in het project (bv. uitsluitend behandelen van de dieren die tot de pilotgroep behoren)
- Meten en registreren: historie opbouwen aan gegevens (ziektes, ontwikkeling van de dieren, kwaliteit vlees, medicijngebruik en effecten daarvan, uren, kosten)
- Behandelprotocol: een overzicht dat de veehouder helpt bij de keuze van een medicijn bij een bepaald symptoom en ook aangeeft wat de te verwachten reactie zou moeten zijn na toediening. Ook staat hierin aangegeven wanneer voor advies gebeld moet worden met de werkgroep. Een voorbeeld:

Collectieve behandeling				
(klachten met gelijke symptomen die bij 10% of meer van de kalveren voorkomen)				
Aandoening/ symptoom	Middel en potentie	Hoe te geven	Te verwachten reactie	Wat te doen bij geen/onvoldoende reactie
Hoesten en pompemde ademhaling	Medicijn XX	XX druppels uit basisflesje in plantenspuit, aanvullen met water, XX maal schudden en XX maal daags 1x sprayen over de neus.	Met 24 uur een positieve reactie. Kalf moet fitter zijn.	Werkgroep bellen.

De behandeling

De daadwerkelijke behandeling van de kalveren is in november 2005 gestart. In totaal zijn in die maand ongeveer 700 nieuwe kalveren aangekomen in verschillende lichten. Van de laatst binnengekomen groep (97 dieren) hebben wij 35 kalveren die in de pilot meedraaien. De overige 62 dieren vormen de "controlegroep".

De behandeling is gericht op het voorkomen en genezen van ziektes die zich, in de periode dat de dieren op het bedrijf van de veehouder zijn, voordoen. Uitgangspunt is de dieren collectief, dat wil zeggen alle dieren die tot de pilotgroep behoren, te behandelen voor stress en hun achterliggende familiale ziekte-tendens. Daarnaast betekent het collectief behandelen dat wanneer 10% of meer van de pilotgroep b.v. luchtwegproblemen heeft (met dezelfde symptomen), alle kalveren, dus ook de dieren die deze symptomen niet laten zien, daarvoor behandeld worden. Zodra een dier dermate ernstig ziek is en/of ernstige gedragsproblemen vertoont en naar de ziekenafdeling verhuist, zal de behandeling voor dat dier op individuele basis aangepast en voortgezet worden.

Er is sprake van de volgende onderverdeling:

- Preventieve collectieve behandeling
- Collectieve behandeling van klachten (en daardoor gedeeltelijk preventief)
- Individuele behandeling van klachten

We zullen voornamelijk met de volgende symptomen/ziekteverschijnselen te maken krijgen:

- Stress/trauma
De dieren die nieuw aankomen op het bedrijf hebben een stressvolle periode achter de rug: weg uit de vertrouwde omgeving, transport, verzamel-/overslagplaatsen.
- Luchtwegproblemen

- Huidproblemen (b.v. ringworm, parasieten)
- Spijsverteringsproblemen
Maagproblemen, darmproblemen b.v. diarree
- Klauwproblemen (ontstaan tussen de 8 en 14 weken)
- Gewrichtsklachten
- Gedragsafwijkingen
Het niet kunnen/willen drinken, urinedrinken, stereotype gedrag.

In een matrix weergegeven:

	Preventief collectief	Curatief collectief	Individueel
Stress			
Luchtwegklachten			
Huidklachten			
Niet drinken			
Maagproblemen			
Diarree			
Klauwproblemen			
Gewrichtsklachten			
Gedragsafwijkingen			
Overige klachten			

Medicijnen

De medicijnen die we over het algemeen gebruiken gedurende dit project bevinden zich binnen de ziekteclassificatie op de volgende gebieden:

- Erfelijke belasting
- Incidenten
- Epidemieën
- Acut miasmatisch
- Iatrogeen

Gezien de duur van het leven van de kalveren krijgen we niet te maken met constitutionele behandelingen.

We gebruiken vrijwel uitsluitend LM-potenties. De medicijnen worden met een plantenspuit op de snuit van de kalveren toegediend.

Behandelperiode november 2005 – februari 2006 en resultaten tot nu toe

Zoals hierboven aangegeven hebben we bij de groep van 35 kalveren direct bij binnenkomst de behandeling gestart met het toedienen van medicijnen tegen stress, gevolgd door een middel om de vitaliteit te verhogen. Aangezien de kalveren bij binnenkomst niet iets onder de leden bleken te hebben – anders gezegd: ze kwamen niet in een acut miasmatische toestand binnen – zijn we vervolgens gestart met een "preventief collectieve behandeling". De kalveren krijgen 1x per week een aantal middelen toegediend om enerzijds de ziekte-tendens te neutraliseren en anderzijds te vitaliseren.

Een voorzichtige conclusie (het project is nog niet afgerond) leert dat de kalveren in de homeopathische groep in hun gedrag rustiger en stabiel zijn en dat zich daar niet of nauwelijks problemen voordoen in de vorm van luchtwegklachten, diarree etc. Van deze groep zijn 4 kalveren individueel behandeld:

1. Een kalf met luizen (had al luis bij binnenkomst). Dit kalf was met behulp van de homeopathische behandeling binnen 2 weken luisvrij. Opmerkelijk was dat de kalveren waarmee hij in dezelfde groep stond, niet besmet zijn geraakt.
2. Drie kalveren met luchtwegproblemen:

- a. 1 kalf is helaas overleden. Dit kalf kreeg vrij snel na aankomst klachten en ging ook erg snel achteruit – het was niet meer te redden.
- b. 2 kalveren met pompemde ademhaling: daarvan was er 1 binnen een week hersteld. De ander is nog onder behandeling (nu 2 weken) en herstelt langzaam maar zeker.

In tegenstelling tot wat we als "scope van het project" hadden gedefinieerd zijn we kalveren uit de niet-homeopathische groep die in de ziekenboeg stonden ook gaan behandelen. In totaal hebben we uit deze groep 38 kalveren individueel behandeld (noot: totaal tot nu toe en voor een aantal kalveren loopt de behandeling nog).

Om de kalveren op een goede manier individueel te kunnen behandelen is naast de informatie van de veehouder over het dier ook de eigen waarneming belangrijk om tot een juiste medicijnkeuze te komen. We letten daarbij op:

- Hoe is de ontlasting
- Hoe staan ogen en oren
- Uitvloeiingen uit neus, ogen
- Afwijkend gedrag
- Willen ze graag eten/drinken
- Zijn ze vlug, traag of normaal

De resultaten van deze individuele behandelingen zijn – met inachtneming van extra complicerende factoren zoals een flinke belasting door frequente antibioticabehandelingen en onvoldoende gelegenheid de homeopathische medicijnen in ernstig acute situaties voldoende vaak toe te dienen – zeer bevredigend te noemen. Een aantal kalveren kon in een tijdsbestek van ongeveer 1 tot 2 weken van hun klachten af geholpen worden (luchtwegproblemen, gewrichts- en klauwproblemen, maagbloeding). Een andere categorie die we daarin zijn tegengekomen zijn de recidivisten: na een aanvankelijke verbetering vallen ze na verloop van tijd toch weer terug, ondanks de behandeling met nosoden en andere ondersteunende homeopathische medicijnen. Deze categorie is echter verreweg in de minderheid en hun behandeling wordt gecompliceerd door tussentijdse toediening van antibiotica door de veehouder.

Samenvattend: de 38 kalveren uit de niet-behandelgroep zijn minder goed te behandelen, omdat ze

- Geen homeopathische preventieve behandeling hebben gehad
- Van het begin af aan al met antibiotica behandeld waren.

Uit de homeopathisch behandelde groep is 1 kalf doodgegaan en zijn 2 kalveren ziek geworden, uit de niet-behandelgroep zijn 15 kalveren overleden en 38 kalveren ziek geworden.

Het vervolg

De eerste proefperiode is bijna afgerond. Dat wil zeggen dat de eerste groep kalveren binnenkort gaat verhuizen naar het andere bedrijf waar ze verder afgemest worden. De homeopathische behandeling van deze groep is daarmee ten einde.

Dat is het moment waarop we alle verzamelde gegevens over de afgelopen periode gaan analyseren en we met eerste conclusies kunnen komen. Aan de hand van deze conclusies bekijken we of het behandelplan moet worden bijgesteld.

Dit is ook het moment waarop we de behandeling starten van de volgende groep kalveren van de nieuwe lichter die dan zal arriveren. Zo is het de bedoeling vier groepen te volgen waardoor niet alleen vergelijkingen binnen de groepen zelf te maken valt, maar ook tussen de groepen onderling waardoor zaken als seizoensinvloeden, land van herkomst etc. duidelijk worden.

Wij houden u graag op de hoogte.

Heeft u vragen of wilt u meer informatie of anderszins reageren, dan kunt u contact met ons opnemen via mail: kalveren@gmail.com

Werkgroep Kalveren, februari 2006
Hildegard Dijkgraaf
Hedi Hop
Heidi Driessen
Simone Snel